

VRIJ BORDUREN

Deze prent geeft een aantal patronen uit de Nederlandse Volkskunst, die geen van alle in naaldwerk uitgevoerd zijn. En toch kan het fraaie lijnenspel ervan de rijke herhaling der motieven, ons weer helpen bij vrij borduurwerk; zij kunnen onze fantasie ontwikkelen.

Zo als ze hier staan, zijn ze al goed te gebruiken, maar neemt U ook eens één of twee kleine zakspiegeltjes en laat U daar een motief, of zelfs een gedeelte ervan, in weerkaatsen. Zo kunt U o.a. herhalingen en goede hoekoplossingen zien. Dit soort van toepassing is volkomen geoorloofd, zolang we niet in onze keuze van kleuren en materiaal de aard van het oorspronkelijke werk pogen na te bootsen. Welke die oorspronkelijke was?

Smeedwerk voor de 3 bovenste gedeelten van „treeften” (vuurrooster) uit de 17e eeuw, als ook voor het onderste middenmotief, ontleend aan het handvat van een dergelijke treeft. Deze zijn afkomstig uit het „Overijssels Geschiedkundig Museum” in Zwolle en het Rijksmuseum in Amsterdam.

Het middenmotief met de doorengestrengelde naamletters – ook de spiegelbeeldige – en het motief rechts onder, zijn beide ontleend aan houten mangelplanken, uit het Gemeente-Museum en het Ned. Openluchtmuseum te Arnhem.

Het motief links onder is ontleend aan de 18e eeuwse Limburgse aardewerken tegel (nu in het Museum „Huis Lambert van Meerten” te Delft).

De vier kleinere motiefjes tenslotte zijn ontleend aan 15e eeuwse ijzer-smeed en beslagwerk.

(Ten overvloede hier nog gezegd: voor de meer „stoere” ontwerpen zullen wij vanzelfsprekend zwaarder, steviger materiaal nemen, dan voor de sierlijker monogrammen en ranken).

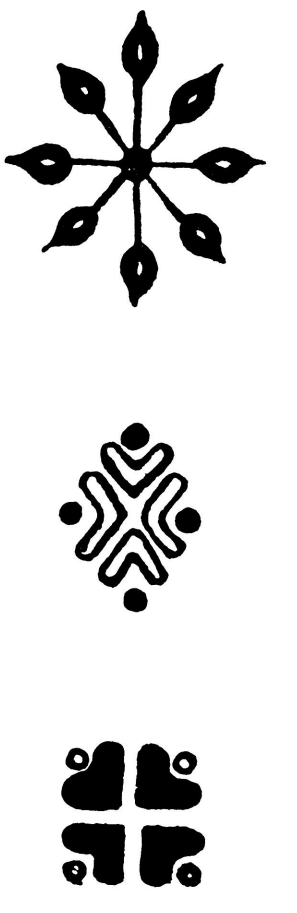
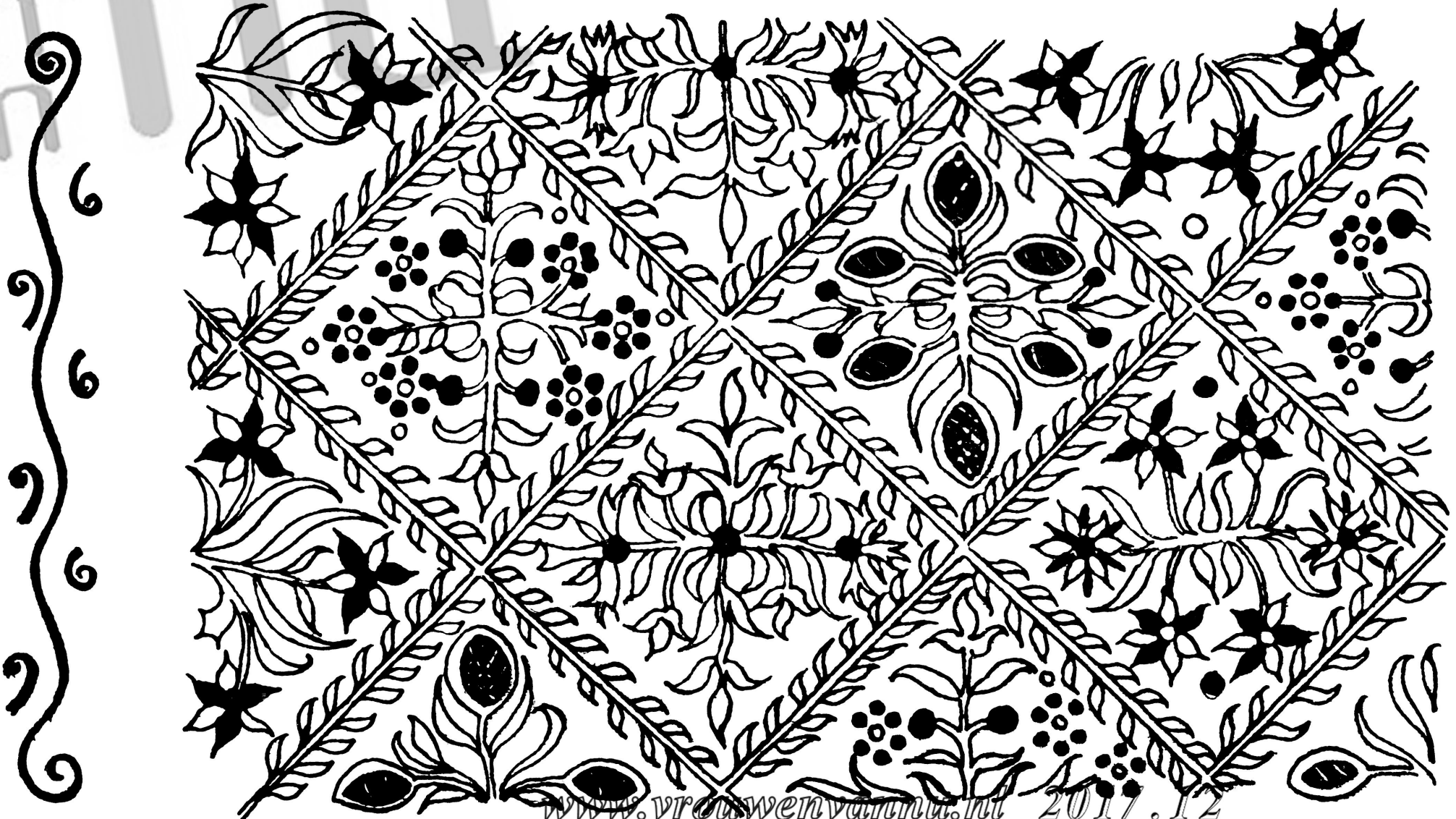

VRIJ BORDUREN

Op een 18e. eeuws wit kinderjasje, doorwerkt in Zaanlands stiksel, vonden we aan het voorpand het grote bloemmotief, dat op deze prent bovenaan is getekend, op het mouwtje de bloem van midden-onder. Dit jasje vindt U in de Hidde Nijlandstichting te Hindeloopen.

De beide andere motieven zijn gewerkt op het witte mutsje van een wiegekind uit dezelfde tijd. U vindt het in de Zaanlandse Oudheidskamer in Zaandijk.

Zó, als de patronen hier staan, zijn ze al goed te gebruiken, maar neemt U ook eens één of twee kleine zakspiegeltjes en laat U daar een motief, of zelfs een gedeelte ervan, in weerkaatsen. Zo kunt U o.a. herhalingen en goede hoekoplossingen zien. Met behulp van doorzichtig papier kunnen we dan het gewenste heel gemakkelijk in tekening brengen.

VRIJ BORDUREN

Van zeer uiteenlopende aard is de herkomst van deze volkskunstmotieven. We ervaren daardoor telkens weer, dat ook wij aan alle kant inspiratie kunnen vinden.

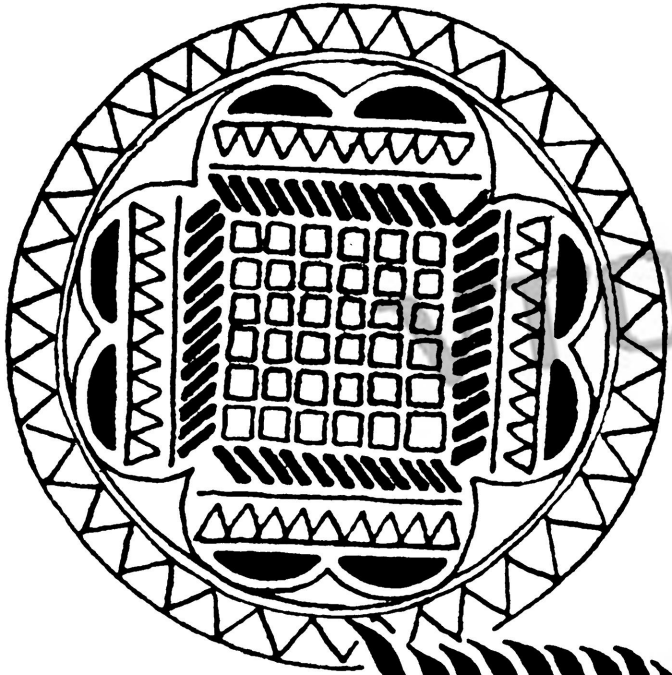
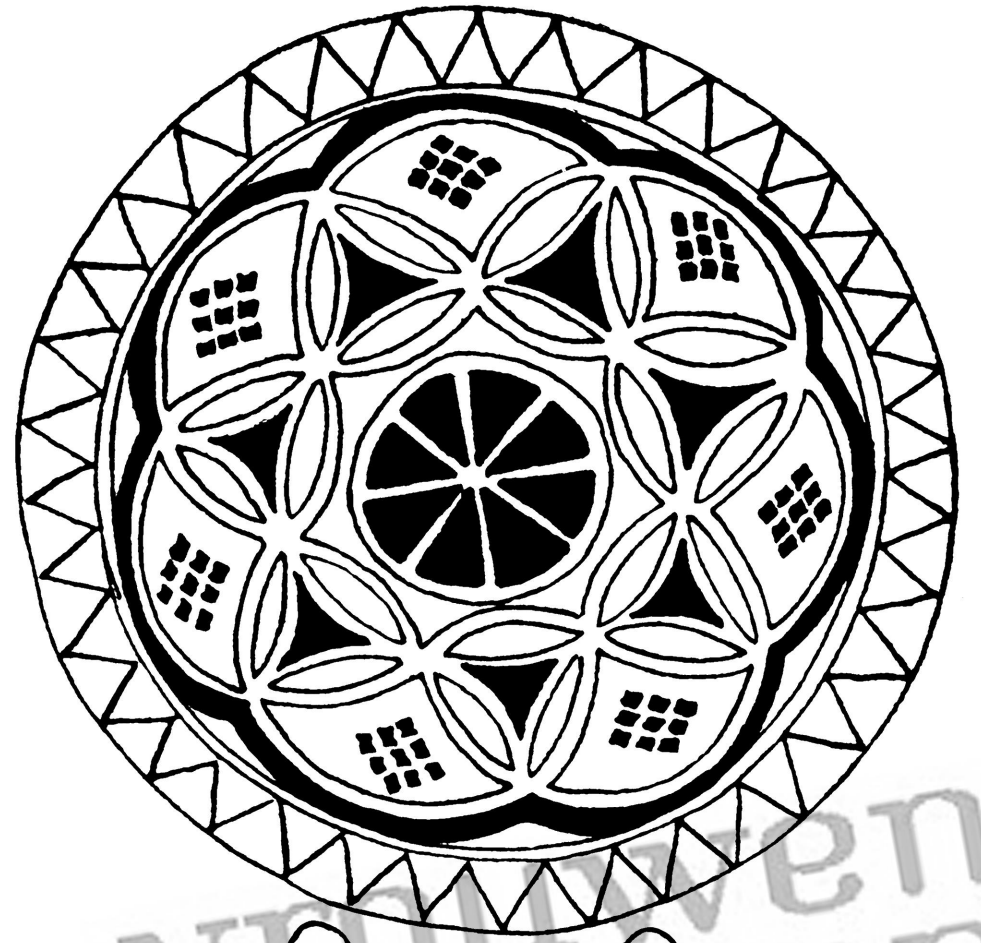
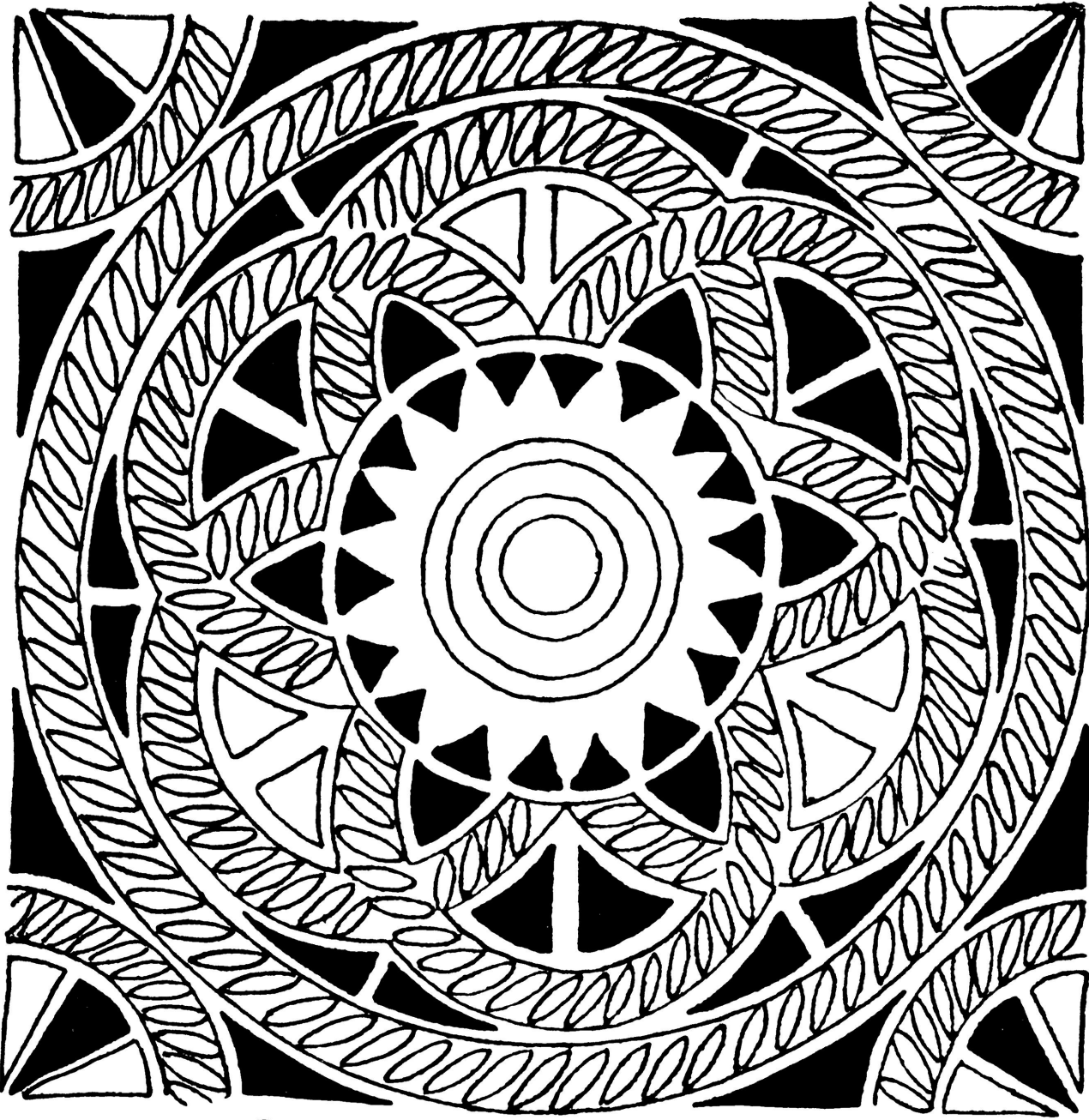
De bloemenrand links boven komt van een 18e eeuwse Limburgse tegel, de negen randjes er onder zijn op koekplanken gesneden. Onderdelen van versiering op een vrijstersrok, op haar schort, op het paardetoom van een speculazen Sinterklaas, enz.

De bloemetjes meer naar rechts en het gevulde ruitpatroon onderaan zijn oorspronkelijk met goud gedrukt geweest op wit papier.

Voorts zijn de strooimotiefjes ontleend aan ijzerwerk, koperwerk en aardewerk.

Wij kunnen al deze motieven toepassen en wijzigen, de achtergrond donker of licht nemen, de werkwijze open of gevuld, de kleuren sober of in bonte overdaad kiezen.

En neemt U ook eens één of twee kleine zakspiegeltjes en laat U daar een motief, of zelfs een gedeelte er van, in weerkaatsen. Zo kunt U o.a. herhalingen en goede hoekoplossingen zien. Met behulp van doorzichtig papier kunnen we dan het gewenste heel gemakkelijk in tekening brengen. Natuurlijk gaan we niet proberen om de aard van het oorspronkelijke werk na te bootsen, de schijn er van op te wekken, dat zou op „Kitsch” uitlopen. Maar het lijnenspel van deze motieven „vertalen” we in het lijnenspel van de toepasselijke naaldwerksteken.

VRIJ BORDUREN

Wat kan men nog méér doen met een mangelplank dan hand-mangelen? Zoals U bovenaan ziet: motieven er van natekenen en die in handwerk gaan omtoveren. (Deze mangelplanken zijn in het Gemeente Museum van 's Gravenhage en het Nederlands Openlucht-museum te Arnhem).

Ook van een wafelijzer, zoals rechts midden, kunnen wij mooie „sterbloemen” natekenen. Terwille van de plaatsruimte zijn hier 2 „blaadjes” gedeeltelijk weggevallen onder de volgende versiering, maar U wilt ze wel weer aanvullen? Dit wafelijzer vindt U in het museum „De Waag” in Deventer.

En tenslotte deze rijke bloemversiering van een klomp! Met sierlijke lijnen gegudst en gesneden. U vindt deze mooie klomp in de Zaanlandse Oudheidkamer te Zaandijk.

Natuurlijk kunt U al deze motieven vereenvoudigen of nog verrijken, verdubbelen of halveren, vergroten of verkleinen en de verzameling aanvullen door zelf ook eens te gaan schetsen in Oudheidkamer of museum!

U merkt wel, dat we ook van ànder handwerk dan juist naaldwerk versieringen kunnen overnemen. Maar daarbij gaan we niet proberen om de schijn te wekken van de oorspronkelijke grondstoffen (metaal, aardewerk, hout, leder enz.), dat zou op „Kitsch” uitlopen. Maar het lijnenspel van deze motieven „vertalen” we in het lijnenspel van de daarvoor toepasselijke handwerksteken.

Met behulp van één of twee kleine zakspiegeltjes kunnen we bovendien van een motief, of zelfs een gedeelte ervan, goede herhalingen en hoekoplossingen zien. Doorzichtig papier maakt het ons gemakkelijk het gewenste in tekening te brengen.